

ת"פ 57968/10/18 - מדינת ישראל, המאשימה נגד אריה דייטש, הנאשם

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 57968-10-18 מדינת ישראל נ' דייטש

בפני
בעניין: כבוד השופט איתן כהן
מדינת ישראל - המאשימה

נגד
אריה דייטש - הנאשם

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן ובמסגרת הסדר טיעון, בניסיון לקבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), ובזיוף מסמכים לפי סעיף 418 מציעא לחוק.

2. בהסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים הוסכם שהנאשם יודה ויורשע בכתב האישום המתוקן. אשר לעונש הוסכם שהצדדים יטענו באופן חופשי.

כתב האישום המתוקן

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך שנת 2012 במועד שאינו ידוע במדויק, שכח יוסף חיים מעלם (להלן: "**המתלונן**") את תיקו ברשות הנאשם. בתיק היה פנקס המחאות אשר הכיל מספר המחאות ריקות המשויות לחשבונו של המתלונן בבנק דיסקונט.

במהלך שנת 2014 התגלע סכסוך כספי בין הנאשם למתלונן בנוגע לרכישת דירה. במועד שאינו ידוע במדויק, זייף הנאשם בעצמו או באמצעות אחר מספר המחאות מתוך פנקס ההמחאות של המתלונן בסכום כולל של 100,000 ₪. הנאשם מסר את ההמחאות המזויפות לסוכן של חברת ניכיון צ'קים כדי שיפעל לקבלת הכסף מהמתלונן. בהמשך לכך, פנתה חברת ניכיון הצ'קים להוצאה לפועל בניסיון לפרוע את ההמחאות מהמתלונן.

הנאשם הורשע על שבמעשיו ניסה לקבל דבר במרמה וזייף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר.

תסקיר שירות המבחן

4. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 16.09.2019. כדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשם אפרט את עיקרי הדברים בלבד.

התסקיר סוקר את הרקע האישי, המשפחתי, התעסוקתי של הנאשם. מהתסקיר עולה שהנאשם בן 39, רווק, ללא מקום מגורים קבוע ועובד בעבודות מזדמנות. בפתח התסקיר צוין שהנאשם התקשה לשתף פעולה עם שירות המבחן ולא הסכים למסור מידע אודותיו, ועל כן התסקיר התבסס בעיקר על מידע קודם הקיים בשירות המבחן משנת 2014.

בהתייחס לעברו הפלילי, צוין שבעבר הורשע הנאשם בעבירות מין, הורשע פעמיים בעבירות איומים, והורשע בעבירות תעבורה.

בהתייחסו לעבירות בתיק זה, התקשה הנאשם לקבל אחריות על ביצועו. הנאשם טשטש את חומרת העבירות, וראה את עצמו קורבן של המתלונן שלתחושתו הונה וניצל אותו.

אשר למצבו הרפואי של הנאשם, צוין שהנאשם מוכר על ידי המוסד לביטוח לאומי כבעל 100% נכות. הנאשם סירב למסור מידע כלשהו על מצבו הרפואי והתנגד להציג חומר רפואי.

לאור המידע המצומצם שמסר הנאשם שלא אפשר העמקה והבנה של מצבו כיום, ולאור קושי מצד הנאשם לתת אמון בגורמים טיפוליים או ממסדיים, לא בא שירות המבחן בהמלצה בעניינו.

טיעוני הצדדים וראיות לעונש

5. הטיעונים לעונש נשמעו בהיעדר הנאשם לאחר שהלה לא התייצב לדיון.

6. **כראיות לעונש מטעם המאשימה** הוגש רישומו הפלילי של הנאשם.

7. **ב"כ המאשימה** עתרה להשית על הנאשם עונש של 3-4 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה ופיצוי למתלונן, לאחר שהנאשם לא נמצא מתאים לעבודות שירות בשל מצבו הנפשי. אשר למתחם העונש ההולם, טענה שזה נע בין של"צ לצד מאסר מותנה, פיצוי וקנס, ועד ל-10 חודשי מאסר בפועל לצד העונשים הנלווים. בטיעוניה הדגישה לחומרה את סכום המרמה הגבוה, את הרשעותיו הקודמות של הנאשם ואת אי קבלת האחריות כעולה מהתסקיר. לקולה, ציינה את הודאת הנאשם ומצבו הקוגניטיבי הירוד.

8. **כראיות לעונש מטעם ההגנה** הוגשו:

סיכום דוח ועדת האבחון בעניינו של הנאשם מיום 27.07.2014;

מכתב אודות מצבו של הנאשם מטעם לשכת הרווחה של שכונת לב העיר- עיריית ירושלים מיום 07.11.2013.

9. **ב"כ הנאשם** עתר להסתפק בעונש של מאסר מותנה קצר, ביקש להימנע מהטלת קנס על הנאשם לאור מצבו וטען שבהיעדר נזק, אין מקום להטיל פיצוי למתלונן. בטיעונו הדגיש שאין להפלות את הנאשם לאחר שלא נמצא מתאים לעבודות שירות מחמת מצבו הנפשי וכי יש לסייע לו.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

10. כידוע, העיקרון המנחה בקביעת העונש הוא **עיקרון ההלימה**, דהיינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש שיוטל עליו (להלן: "**העיקרון המנחה**").

בית המשפט מצווה לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעיקרון המנחה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. במקרה דנא, **הערכים החברתיים המוגנים** שנפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם הם הגנה על קניינו של הפרט, הגנה על חיי המסחר התקינים ובכלל זה הגנה על האמון והביטחון העסקי בכל הנוגע לשימוש בהמחאות ובמסמכים סחירים כאמצעי תשלום.

מעשי המרמה באמצעות המחאות מזויפות פוגעים בשגרת החיים הכלכלית של הציבור ובאיכות חייו.

ביהמ"ש העליון (כב' השופטת פרוקצ'יה) עמד על הערך המוגן שנפגע כתוצאה מעבירות מרמה בע"פ 5102/03 **מדינת ישראל נגד קליין** (04.07.2007), וקבע כדלקמן:

"[...] הערך המוגן בעבירות המרמה והתחבולה נועד להגן על הציבור מפני מעשי מרמה, סחיטה ועושק למיניהם. לפיכך, ניתן לעבירות אלה פירוש מרחיב שתכליתו למנוע נזק ופגיעה שאינם מצטמצמים, בהכרח, להיבט הכלכלי, אלא מבקשים להגן גם על ערכים שונים אחרים, כגון הגנה על שלמות הגוף וכבוד האדם."

12. לעניין **מידת הפגיעה בערך המוגן**, ובהתחשב בסכום המרמה, מספר ההמחאות שזויפו

והשילוב שבין עבירת המרמה והזיוף, מצאתי שהאירוע ממוקם ברף חומרה בינוני.

13. לעניין **מדיניות הענישה הנוהגת**, בחינת פסקי דין בעבירות דומות מעלה שבמקרים דומים נגזרו על נאשמים עונשים שבין של"צ שלצדו מאסר מותנה ועד למאסרים קצרים בעבודות שירות לצד עונשים נלווים. לצורך גיבוש מסקנתי זו, עיינתי בפסקי הדין שלהלן:

רע"פ 6435/09 **אוסקר נגד מדינת ישראל** (11.08.2009): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור של נאשם שנדון ל-6 **חודשי מאסר בעבודות שירות, מאסר על תנאי והתחייבות**, לאחר שנטל את פנקס השיקים של אשתו, זייף את חתימתה ומשך 8 שיקים לסילוק חובותיו בסך כולל של 278,176 ₪.

ע"פ (מח' מרכז) 28122-10-14 **אלחנן נגד מדינת ישראל** (17.02.2015): נדחה ערעורו של נאשם שנדון **למאסר בן חודשיים וחצי בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס**, לאחר שגנב שני שיקים, זייפם ומסרם לאחר בתמורה לסך של 22,000 ₪. מתחם העונש ההולם שנקבע בתיק זה עמד על עונשים שבין מאסר על תנאי ושל"צ ועד 9 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ (מח' מרכז) 6785-04-10 **קצירי נגד מדינת ישראל** (02.06.2010): נדחה ערעורו של נאשם שנדון **לארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות ומאסר על תנאי**. הנאשם הורשע על שזייף את חתימתה של אשתו על גבי 14 שיקים, בסך של 16,000 ₪ כל אחד, ומסר את השיקים המזויפים בתמורה לחוב שהיה חב בו.

ת"פ (נתניה) 17414-03-16 **מדינת ישראל נגד שובייב** (17.09.2017): הנאשם נדון למאסר בן **שישה חודשי עבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי**, לאחר שהפקיד שיק מזויף בחשבונו ביודעו שהוא מזויף וקיבל במרמה סך של 55,000 ₪.

ת"פ (ירושלים) 49297-1012 **ימאני נגד מדינת ישראל** (28.06.2015): הנאשם נדון **לשל"צ, מבחן ומאסר על תנאי**, לאחר שגנב חמישה שיקים בעת שעבד בעבודות ניקיון אצל המתלון. השיקים זויפו על ידי אחר ונחתמו בחותמת עמותה שהייתה מונחת במגירה בביתו של המתלון. הנאשם העביר את השיקים לאביו וזה שילם באמצעותם עבור מוצרים בסך 19,000 ₪ אולם בסופו של יום לא נפרעו השיקים לאחר שלא כובדו על ידי הבנק.

ת"פ (ירושלים) 19848-01-11 **מדינת ישראל נגד אבו גוש** (24.03.2015): הנאשם נדון **לשל"צ ומאסר על תנאי**, לאחר שבאירוע הראשון שבו הורשע גנב קלנועית, ובאירוע השני שבו הורשע גנב שיק ממסעדה שבה עבד כצבעי, זייף אותו, והפקידו בחשבונו. מתחם העונש ההולם שנקבע בתיק זה עמד על עונשים שבין מאסר על תנאי ועד שנת מאסר בפועל.

ת"פ (פ"ת) 52796-03-12 מדינת ישראל נגד עשהאל (19.03.2015): הנאשמת נדונה **לשל"צ, מאסר על תנאי, פיצוי, קנס והתחייבות**, בין היתר בשל מצבה הנפשי, לאחר שגנבה שיקים מלקוחות במספרה שבה עבדה כקוסמטיקאית, זייפה את חתימתם ומסרה אותם לאחרים לצורך כיסוי חובותיה. מתחם העונש ההולם שנקבע באותו תיק עמד על עונשים שבין מאסר על תנאי ועד ל-9 חודשי מאסר בפועל, לכל אירוע.

ת"פ (ירושלים) 60270-12-12 מדינת ישראל נגד ג'אבר (11.06.2014): הנאשם נדון **לשל"צ ומאסר על תנאי** לאחר שגנב שלושה שיקים, זייף אותם ומשך באמצעותם סך של 5,000 ₪.

ת"פ (עכו) 26218-09-12 מדינת ישראל נגד אבקסיס (08.10.2013): הנאשמת נדונה **למאסר על תנאי, קנס ופיצוי** לאחר שגנבה וזייפה שני שיקים של מעסיקה, השתמשה בהם וקיבלה תמורתם סך של 7,000 ₪.

14. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה; על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם זייף בעצמו או באמצעות אחר מספר המחאות מתוך פנקס השיקים של המתלון בסך כולל של 100,000 ₪. בהמשך לכך, מסר את המחאות המזויפות לחברת ניכיון שיקים. הנאשם הסביר את מעשיו בכך שחפץ להיפרע מהמתלון שהיה חייב לו כסף ובכך ששודל לזייף את השיקים. אולם משהודה בעובדות כתב האישום כמות שהוא ולא הביא ראיות בדבר נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לא ניתן להתחשב בהסבריו אלה ויש להסיק את המסקנה המתחייבת מכתב האישום שממנו עולה שחלקו של הנאשם בעבירות הוא עיקרי.**

ב. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה; בפועל לא קיבל הנאשם כספים מהמתלון ועל כן הורשע רק בעבירת ניסיון ולא בעבירה המושלמת. אף על פי שבסופו של יום לא נגרם נזק למתלון, העמיד הנאשם את המתלון בסיכון להפסד כספי ניכר.**

ג. **יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו, וקרבתו לסייג לאחריות פלילית; בשלב הטעונים לעונש הגיש ב"כ הנאשם מסמכים המעידים על מצבו הנפשי והקוגניטיבי של הנאשם. כדי להימנע מפגיעה בצנעת הפרט של הנאשם אסתפק בכך שאציין שהנאשם מוכר כנכה בשיעור של 100% מטעם המוסד לביטוח לאומי מחמת מצבו הנפשי. יש להזכיר שעל רקע זה לא נמצא הנאשם מתאים לשאת במאסר בדרך של עבודות שירות.**

בהתייחס למצבו הנפשי של הנאשם נכתב בחוות דעת שהוגשה מטעם הממונה על עבודות שירות בשב"ס מפי ד"ר פ' פלדמן, כך: **"... יש לציין שעקב מחשבות של רדיפה ועקב אי שקט מתפרץ**

וכעס היו צריכים להיכנס סוהרים לקחת אותו מחוץ לחדר. שוב לא מדובר בהתנהגות אלימה, אלא מדובר במחלת נפש לא מאוזנת"; ובהמשך, בסיכום חוות דעת הממונה נכתב: "... מהתרשמות ראשונית עולה כי למועמד תובנה נמוכה אודות מצבו הרפואי והנפשי, מתקשה לשתף פעולה בראיון, חוזר שוב ושוב על דבריו מבלי לנסות ולהבין את המתבקש ממנו".

כן הוגשה חוות דעת מטעם ועדת האבחון שמצאה שאין לנאשם מגבלה שכלית התפתחותית ואף לא קיימת הנמכה משמעותית בתחום הקוגניטיבי ברם בהתייחס לרמת ההבנה של הנאשם, נקבע: "סובל מקושי בשיפוט ולא ברור עד כמה באמת מצליח להבין את חומרת מעשיו".

מצבו של הנאשם בהיבט הנפשי והקוגניטיבי מאפשר להניח לטובתו שהוא קרוב לסייג לאחריות פלילית ועל כן התקשה להבין כדבעי את חומרת המעשים ואת השלכותיהם.

15. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 י"ג), ולאחר שקלול מכלול הנסיבות והשיקולים במקרה דנא, אני סבור שמתחם העונש ההולם את המעשה נע בין מאסר מותנה שלצדו קנס או של"צ ועד מאסר בן מספר חודשים שלצדו קנס ופיצוי למתלונן.

16. במקרה דנא, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם, לחומרה או לקולה.

גזירת העונש המתאים לנאשם

17. בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ולתת להן משקל, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

בהתאם לכך נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. הפגיעה של העונש בנאשם; כיוון שהנאשם לא נמצא מתאים לשאת בעבודות שירות, יש להניח שאם יוטל עליו מאסר בפועל בין כותלי הכלא, ישפיע העונש לרעה על יציבותו הנפשית על כל הכרוך בכך. בהקשר זה אזכיר שהנאשם חי בגפו ואין לו תמיכה חיצונית כלשהי, כך שיש להניח שנזקי המאסר צפויים להותיר בו את חותמם הקשה, לפגוע בשיקומו ולפגוע ביכולתו לנהל חיים יציבים לאחר תקופת המאסר.

ב. נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו; הנאשם הודה במיוחס לו ועל כן ניתן להניח לטובתו הנחות מקלות שנוהגים להניח ביחס לנאשם שהודה. עם זאת, בדבריו לשירות המבחן התקשה לקבל אחריות ואימץ עמדה קורבנית. בנסיבות אלה, משהודה הנאשם לפניי, אזקוף את הודאתו לזכותו כשיקול לקולה שיעמוד לימינו

לעת גזירת דינו, ואעניק משקל מסוים להנחות הנובעות מהודאתו זו.

ג. **חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה;** העבירות נעברו בשנת 2014 בעוד שכתב האישום הוגש בשנת 2018. מאז שנעברו העבירות לפני כחמש שנים לא עבר הנאשם עבירות נוספות ונתון זה ייזקף לזכותו לעת גזירת דינו.

ד. **עברו הפלילי של הנאשם;** לנאשם הרשעות קודמות כלהלן:

בשנת 2013 הורשע בעבירת איומים ונידון למאסר מותנה;

בשנת 2012 הורשע בעבירת איומים ונידון למאסר מותנה ולקנס;

בשנת 2001 הורשע במעשה מגונה בכוח, תקיפה, ומעשה מגונה בקטין עד גיל 14, ונידון לשישה חודשי מאסר בעבודות שירות לצד מאסר מותנה.

עברו הפלילי של הנאשם נזקף לחובתו. עם זאת הנאשם לא הורשע בעבר בעבירות מרמה או זיוף.

18. לכתחילה הייתי גוזר על הנאשם מאסר בעבודת שירות. ברם משנמצא הנאשם לא כשיר לשאת בעבודות שירות מחמת מצבו הנפשי ולאחר שנתתי דעתי לכלל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ובפרט למצבו הנפשי והקוגניטיבי של הנאשם, החלטתי להקל בדין ולהסיג את עונשו כלפי מטה בתוך המנעד שבגבולות המתחם. לפיכך אמקם את הנאשם **ברף התחתון של מתחם העונש ההולם**, קרי, אגזור עליו עונש של מאסר מותנה שלצדו קנס.

סוף דבר

19. לאחר ששקלתי את רכיבי הענישה - סוגם ומידתם ואת השפעתם ההדדית, החלטתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **מאסר בן ארבעה חודשים שאותו לא יישא הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים מהיום עבירת מרמה ויורשע בה בדין בתוך התקופה או לאחריה.**

ב. **קנס בסך ₪ 5,000 או 30 ימי מאסר תמורתו.** הקנס ישולם בעשרה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1 בינואר 2020 ובכל 1 בחודש בתשעת החודשים העוקבים. לא ישולם תשלום במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מידי ותישא הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום המיועד ועד ליום התשלום בפועל.

מזכירות בית המשפט תמציא את העתק גזר דין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"א כסלו תש"פ, 19 דצמבר 2019, במעמד הצדדים.